

CAPE TOWN HOLOCAUST CENTRE

Historien om holocaust, som en obligatorisk del af skolernes lærebøger og pensum, i et land uden direkte forbindelse til udryddelserne i Europa, og med vores egen historie om apartheid, gør os interessante for andre. Det siger Richard Freedman, der er direktør for Cape Town Holocaust Centre og national direktør for South African Holocaust & Genocide Foundation (SAHGF). Foto: Jens Anders Wejsmark Sørensen.

Studerer fra Raymond Mkhabela High School med holocaust i en

Holocaust på

Af Jens Anders Wejsmark Sørensen, Cape Town

Cape Town Holocaust Centre åbnede i 1999 som det første af slagsen på det afrikanske kontinent. Siden da har den sydafrikanske regering gjort historien om Holocaust til en obligatorisk del af skolernes lærebøger og pensum.

Med afslutningen af apartheid påbegyndte Sydafrikas undervisningsministerium arbejdet med en revision af skoleloven og elevernes pensum. Der var fra starten øget fokus på menneskerettigheder, og i 2007 blev læren om Nazityskland og Holocaust en del af elevernes obligatoriske pensum. Det satte skub i kravet om, at Cape Town Holocaust Centre skulle have et professionelt undervisningsprogram, og at der i det hele taget skulle afsættes flere ressourcer. Som en direkte konsekvens, blev South African Holocaust & Genocide Foundation (SAHGF) stiftet i 2007, ligeledes som en paraplyorganisation for centret i Cape Town og to nye centre i Durban og Johannesburg. 'Det er vigtigt, at det var den sydafrikanske regering, og ikke det jødiske samfund, der fik gjort læren om Holocaust obligatorisk. Regeringen har revideret kravet et par gange og hver gang valgt at beholde det. Læren om Holocaust udgør en anelig del, og det er faktisk kun undervisningen om apartheid, der fylder mere,' fortæller Richard Freedman.

Han er direktør for centret og ligeledes national direktør for stiftelsen. Det var 'ligeledes vigtigt, at undervisningen kom under en og samme organisation, for derved at undgå, at andre organisationer, med en anden filosofisk og pædagogisk tilgang, forvirrede billedet,' påpeger han. Stiftelsen ønskede ligeledes at få monopol på undervisning af lærerne ud fra devisen, at man er en uafhængig og non-profit organisation. En meget stor del af

det økonomiske grundlag kommer fra ikke-jødiske organisationer, der støtter menneskerettigheder og undervisning.

'Da jeg fik besøg af Cape Towns borgmester, kunne jeg oprigtigt fortælle ham, at vi er der for alle befolkningsgrupper. Budskabet er, at vi repræsenterer alle. 95 procent af vores besøgende er ikke-jøder, og en del af dem har faktisk aldrig mødt en jødisk person før. De tror, at de skal besøge et sted, der kun omhandler jøderne, men opdager hurtigt, at det gør det ikke. Stedet her handler om menneskekærlighed, om os sydafrikanere og vores problemer, og om at tage lære fra historien,' siger Richard Freedman.

Med Holocaust som udgangspunkt sættes der fokus på nutidige menneskerettighedsproblemer som racisme og fordomme. Stiftelsen har lagt sig tæt op ad centrets oprindelige missionsbudskab, men har yderligere tilføjet folkedrab med særlig fokus på Rwanda, samt læren om fremmedhad og homoseksualitet.

'I høj grad relevante emner i dagens Sydafrika. Men uanset hvilke emner vi behandler, så bruger vi historien om Holocaust og Nazityskland som platform,' påpeger Richard Freedman. I relation til dette, er der en oplagt forbindelse mellem nazisternes raceideologi og apartheids raceadskillelse, og blandt de hvide sydafrikanere, der på den ene eller anden måde var involveret i kampen mod apartheid, kom en relativ stor del fra det jødiske samfund.

'Det er bekvemligt, hvis vi siger, at hele det jødiske samfund var imod apartheid. Nelson Mandela plejede at fremhæve, at mange af de hvide, der var involveret i kampen mod apartheid, var jøder. Det er også rigtigt nok, men man skal huske på, at

Ackerman Academy besøger udstillingen 'Tysklands konfrontation med kontekst.' Foto: The Cape Town Holocaust Centre.

Cape Town Holocaust Centre åbnede i 1999 som det første af slagsen på det afrikanske kontinent. Foto: Jens Anders Wejsmark Sørensen.

skoleskemaet

de ikke var som den lokale rabbiner, men derimod primært kom fra socialistiske og kommunistiske grupper, og derfor ikke nødvendigvis definerede sig selv som jøder. Historien er bestemt ikke enkel, og der var mange jøder med interesse i at støtte apartheid,' påpeger Richard Freedman.

Der er i dagens Sydafrika omkring 70.000 medlemmer af det jødiske samfund med langt de største grupper i Johannesburg og Cape Town. Tallet har været stabilt i en årrække, men var på et tidspunkt på omkring 125.000 individer. Mange er rejst på grund af et skiftende politiske landskab, men familierne tæller også langt færre individer end før. Sammenlignet med fx USA og Europa, så er den jødiske assimilation lav i Sydafrika.

'De fleste jøder i Sydafrika tilhører en ortodoks menighed uden at betegne sig selv som praktiserende. Selvom de respekterer de fleste jødiske højtider, så kører de om lørdagen, og det jødiske samfund kan ikke betegne som ortodokst ud fra en traditionel betragtning,' understreger Richard Freedman. Israel og Holocaust har generelt stor betydning for jødernes identitet i Sydafrika, men der er meget få referencer til Israel i centrets permanente udstilling.

'Dermed ikke sagt, at vi ikke støtter staten Israel. Det gør vi bestemt som organisation. Men vi har ikke en zionistisk dagsorden eller nogen som helst anden national dagsorden. Vores filosofi er, at vi tager et kig på historien, og på hvad mennesker er i stand til at gøre mod hinanden, og hvad vi kan lære af det. At ændre folks opfattelse er noget, der skal arbejdes på hver eneste dag. Hvert individ, der træder gennem vores dør, bliver en ambassadør for os. Jo mere arbejde vi bruger på menneskeoplysning, jo større bliver forståelsen forhåbentligt.'

En stor del af centrets arbejde er at tilbyde et struktureret undervisningsprogram til skoleelever, og dermed støtte deres pensum og viden inden for blandt andet historie og samfundsvidenskab.

'Næsten hver dag i skoleåret leder vi besøgende skoleklasser gennem et omfattende program på omkring fire timer. Der lægges også en stor del arbejde i undervisning af lærerne, så de bliver klædt ordenligt på til at kunne opfylde undervisningskravene fra regeringen. Vi har på nuværende tidspunkt oplært godt 4.000, og ligeledes forsynet dem med relevant litteratur til deres undervisning,' fortæller Richard Freedman. Institutionen bruger også en del kræfter på internationalt samarbejde, blandt andet ved at støtte Unescos arbejde med udbredelsen af Holocaust undervisning.

'Med vores usædvanlige historie, rejser jeg og mine kolleger en del. Historien om Holocaust, som en obligatorisk del af skolernes lærebøger og pensum i et land uden direkte forbindelse til udryddelserne i Europa, og med vores egen historie om apartheid, gør os interessante for andre. Ønsker nogen at introducere undervisning om Holocaust som en obligatorisk del af pensum, så er vores erfaringer i en Sydafrikansk kontekst særdeles brugbare,' konkluderer Richard Freedman.

Jens Anders Wejsmark Sørensen

er dansk journalist med base i Amsterdam. Herfra dækker han Benelux, Frankrig og til tider Sydafrika for en række danske dagblade og leverer lyd til Danmarks Radio.